

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Прев 89/2015
08.10.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судије Бранка Станића, као председника већа, судије Гордане Ајншпилер-Поповић и судије Браниславе Апостоловић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца G.s.h.l. са седиштем у Р., острво М., В.Б., А.т. ул. ..., кога заступа адвокат С.М. из Б., улица ..., против туженог Агенција за приватизацију Републике Србије, Београд, ул. Теразије број 23, чији пуномоћник је адвокат В.М. из Б., ул. ..., у поступку по ревизији туженог против пресуде Привредног апелационог суда Пж 2735/14 од 10.09.2014.године, на седници већа одржаној дана 08.10.2015.године доноси

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуда Привредног апелационог суда Пж 2735/14 од 10.09.2014.године.

ОДБИЈА СЕ захтев туженог за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Привредног суда у Београду П бр. 1630/2013 од 06.02.2014.године обавезан је тужени да тужиоцу исплати износ од 300.000 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју одређује Европска централна банка почев од 18.12.2007.године до исплате и у ставу II обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове спора у износу од 1.763.853,40 динара.

Привредни апелациони суд је поступајући по жалби пресудом Пж 2735/14 од 10.09.2014.године одбио жалбу туженог као неосновану и потврдио пресуду Привредног суда у Београду П бр. 1630/2013 од 06.02.2014.године у ставу I изреке. Другим ставом преиначио је пресуду првостепеног суда у погледу одлуке о трошковима те је решио да свака странка сноси своје трошкове.

Незадовољан правноснажном пресудом Привредног апелационог суда, тужени подноси ревизију из разлога погрешне примене материјалног права и битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП учињене у поступку пред другостепеним судом.

Врховни касациони суд је испитао ревизијом побијану другостепену пресуду на начин прописан чланом 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11 од 28.09.2011.године и „Службени гласник РС“ бр. 55/14) и одлучио да ревизија туженог није основана.

Ревизијом побијана пресуда није захваћена битним повредама из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку на које се у ревизијском поступку пази по службеној дужности. У побијаној одлуци нису учињене ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку у току поступка пред другостепеним судом, јер је другостепени суд ценио битне жалбене наводе на начин прописан чланом 386. став 1. ЗПП, па су и дати су разлози за одлучивање другостепеног суда.

Предмет тужбеног захтева је обавезивање туженог да тужиоцу исплати 300.000 евра са траженом каматом на име износа који је по раскиду уговора о приватизацији учињеном од стране туженог, тужени наплатио по основу банкарске гаранције дате као средство обезбеђења извршења обавезе плаћања цене по раскинутом уговору.

Нижестепени судови су утврдили да је пресудом Привредног апелационог суда Пж 7907/12 од 21.02.2013.године потврђена пресуда Привредног суда у Београду од 14.03.2012.године исправљена решењем истог суда од 09.07.2012.године у делу којим је одбијен као неоснован захтев тужиоца да се утврди да је уговор о продаји друштвеног капитала ДП М. у реструктурирању методом јавног тендера закључен 21.07.2006.године на правној снази, да се обавезе тужени да тужиоцу пренесе целокупни капитал, односно 100% акција наведеног привредног друштва ДП М. у реструктурирању, те да се обавезу тужени да плате тужиоцу износ од 2.000.000 евра на име накнаде материјалне штете, износ од 100.000 евра на име накнаде нематеријалне штете са каматом по есконтној стопи коју одређује Европска централна банка од 18.12.2007.године до исплате, као и у делу става три у коме је одбијен евентуални тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужени да плати 5.685.674,19 евра на име накнаде вредности експроприисаних инвестиција са каматом по есконтној стопи Европске централне банке од 18.12.2007.године до исплате и у делу става три у коме је одбијен евентуални тужбени захтев за износ од 1.109.000,00 динара са каматом по есконтној стопи Централне европске банке од 18.12.2007.године до исплате. Истом одлуком Привредног апелационог суда укинута је првостепена пресуда у делу става два у коме је одбијен захтев тужиоца да се обавезе да плати износ од 300.000 евра са каматом по есконтној стопи Централне европске банке почев од 18.12.2007.године до исплате и у ставу IV па су списи враћени првостепеном суду на поновни поступак. Трећим ставом изреке наведене пресуде укинута је и пресуда Привредног суда у Београду у делу става III у коме је одбијен евентуални захтев тужиоца да се обавезе тужени да плати износ од 300.000 евра са каматом по есконтној стопи коју одређује Европска централна банка почев од 18.12.2007.године до исплате и евентуални тужбени захтев за исплату 100.000 евра на име накнаде нематеријалне штете са каматом по есконтној стопи коју одређује Централна европска банка почев од 18.12.2007.године до исплате, те је одбачена тужба у том делу.

У поновљеном првостепеном поступку, Привредни суд у Београду је сходно изнетом пресудом П 1630/2013 од 06.02.2014.године обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 300.000 евра са каматом по есконтној каматној стопи коју одређује Централна европска банка почев од 18.12.2007.године до исплате, а Привредни апелациони суд је у поступку по жалби исту потврдио.

Нижестепени судови су утврдили да је уговор о продаји друштвеног капитала ДП М. у реструктурирању К., који је закључен између Агенције за приватизацију као продавца и тужиоца као купца по обавештењу туженог од 18.12.2007.године раскинут због неиспуњења обавезе инвестирања и обавезе из социјалног програма. По захтеву тужиоца да се утврди да је предметни уговор на снази правноснажно је одлучено тако што је исти захтев сходно наведеном одбијен као неоснован, јер су нижестепени судови стали на становиште да су били испуњени услови за раскид наведеног уговора, с обзиром да тужилац није испуњавао обавезе из истог. Након раскида уговора тужени је реализовао банкарску гаранцију на износ од 300.000 евра коју је тужилац предао при закључењу уговора као средство обезбеђења, гаранцију за инвестициона улагања у другој години по закључењу уговора, додатних обавеза купаца и постприватизационо реструктурирање, па је сматрајући да је неосновано наплаћен износ по означеној гаранцији тужилац захтевао да се исти износ врати уз тражену затезну камату. Налазећи да после раскида уговора ради чијег обезбеђења извршења је дата гаранција отпада правни основ за реализацију банкарске гаранције, нижестепени судови закључују да је реализацијом наведене гаранције у означеној ситуацији, односно после раскида уговора дошло до неоснованог обогаћења туженог, те да је стога основан тужбени захтев за враћање наплаћеног износа сагласно члану 210. Закона о облигационим односима.

Како је уговором о продаји капитала тужилац као купац преузео обавезу да као независно и безусловно средство обезбеђења испуњења из члана 8. тачке 1. обавезе инвестирања, члана 8. тачка 2. забране предузимања одређених правних радњи и члана 8. тачка 4. постприватизационог реструктурирања доставио Агенцији гаранцију за добро извршење посла и то 5 гаранција за добро извршење, које гаранције су дате као средство обезбеђења испуњења уговорне обавезе и то улагања у другу годину инвестирања, то правилно закључују нижестепени судови да је раскидом наведеног уговора престала свака обавеза уговорних страна у смислу члана 132. Закона о облигационим односима, те да је стога после раскида уговора отпао правни основ за реализацију банкарске гаранције дате као средство обезбеђења за добро извршење уговорних обавеза, па је свака наплата по наведеним гаранцијама извршена после раскида уговора заправо стицање без основа, јер је уговор као основ постојања обавезе, а тиме и могућности реализације гаранције за њено извршење, раскидом престао.

Нису основани ревизијски наводи да се ради о гаранцији издатој као независном и безусловном средству обезбеђења и испуњења обавезе, те да банкарска гаранција има самосталну природу независну од уговора, јер и поред самосталне правне природе коју неспорно има банкарска гаранција, по раскиду уговора и престанку обавезе нема заправо више основа по коме би се наплатило по гаранцији, па је стога свака наплата која би се извршила у тој ситуацији стицање без основа. Самостална природа банкарске гаранције и чињеница да се код банкарске гаранције на први позив не могу истицати приговори из основног

посла, указују само да банка на позив корисника гаранције у конкретном случају Агенције за приватизацију није могла истицати приговоре да је уговор раскинут због неизвршења, те да је стога исти и морала исплатити Агенцији. То међутим не даје и правни основ Агенцији да по раскиду уговора, реализује, односно тражи реализацијом банкарске гаранције извршење обавеза чије је неизвршење управо и био разлог раскида, па је стога дужник овлашћен да захтева повраћај неоправдано наплаћеног износа реализацијом банкарске гаранције.

Стога, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су сматрали да нема основа да се наплати по банкарској гаранцији износ обавезе тужиоца због чијег неизвршења је пре активирања банкарске гаранције раскинут уговор од стране Агенције за приватизацију, јер је раскидом уговора престала свака обавеза тужиоца као купца друштвеног капитала, а тим се губи и основ за наплату износа наведене обавезе.

Неосновано је и позивање ревидента на разлчиту праксу, с обзиром да право на наплату обавезе по банкарској гаранцији и одлучивање по захтевима за повраћај евентуално наплаћеног износа по гаранцији директно зависи од чињенице да ли је банкарска гаранција активирана и реализована пре раскида уговора, а у циљу испуњења новчаних обавеза за које је и дата, због неиспуњења од стране купца капитала, или је као у конкретном случају до активирања и реализације гаранције дошло после раскида уговора о куповини друштвеног капитала.

Из наведених разлога, како је на конкретно утврђено чињенично стање од стране нижестепених судова правилно примењено материјално право и при томе нису учињене повреде ЗПП о којима се води рачуна по службеној дужности, нити оне на које се ревидент позива, то је на основу члана 414. Закона о парничном поступку о ревизији одлучено као у изреци.

Трошкови ревизијског поступка нису досуђени с обзиром да ревидент није успео у поступку по ревизији.

**Председник већа-судија,
Бранко Станић,с.р.**